

Saksbehandler:

Ståle Pallesen
UIB

**De nasjonale
forskningsetiske
komiteene**

NEM • Den nasjonale
forskningsetiske komité for
medisin og helsefag

Kongens gate 14
0153 Oslo
Telefon 23 31 83 00

post@forskningsetikk.no
www.forskningsetikk.no

Org.nr. 999 148 603

Vår ref.: 2023/17

REKs ref.: 495956

Dato: 31.01.2023

Helse og helsevaner hos e-sportsutøvere

Den nasjonale forskningsetiske komité for medisin og helsefag (NEM) viser til klage på vedtak fra REK nord datert 30.08.2022. REK tok ikke klagen til følge, og klagen ble oversendt NEM for videre behandling.

NEM tok klagen til behandling i sitt møte den 17.10.2022. Klagen ble behandlet med hjemmel i helseforskningsloven § 10 (3), jf. forskningsetikkloven § 10 (3) og forvaltningsloven § 34.

Kort om prosjektet

Opplysningene er hentet fra prosjektleders beskrivelse av prosjektet.

Formålet med prosjektet er å undersøke helse og helsevaner hos e-sportsutøvere i alderen 16 år og oppover. Mange av disse utøverne sitter svært mye, noen ganger trener/spiller de på natten, og det er kjent at en del inntar store mengder koffein. I prosjektet vil det særlig legges vekt på søvn, kosthold og fysisk aktivitet, for å se om dette henger sammen med kjønn, alder, divisjon i teleligaen og prestasjonsorientering (personlighet).

Undersøkelsen gjennomføres på nett via SurveyXact, og deltakerne vil bli rekruttert gjennom sosiale medier og Gamer.no.

Det vurderes om det skal gjennomføres en oppfølgingsstudie, men dette vil det da søkes om separat.

Kort sakshistorikk

Søknaden ble første gang behandlet i REK nord den 30.08.2022. Forskningsprosjektet ble ansett for å falle utenfor helseforskningslovens virkeområde, og dens krav om etisk forhåndsgodkjenning. Prosjektet kunne derfor gjennomføres uten godkjenning fra REK.

Vedtaket ble påklaget, og i klagen skriver prosjektleder blant annet at de planlegge å undersøke om helse og helsevaner blir påvirket, av eller er assosiert med, å drive e-sport på nasjonalt toppnivå. Det ble videre vist til at sammenhengen mellom e-sportsdeltakelse og helse til nå var lite forsket på. Dette mener de er ny kunnskap om helse og sykdom, og at prosjektet derfor faller inn under helseforskningsloven.

REK behandlet klagen igjen på møte den 26.09.2022. REK opprettholdt sitt vedtak, og sendte klagen til NEM for behandling.

NEMs vurdering

Ingen av komiteens medlemmer var inhabile, og klagen ble behandlet i full komité.

Klagen gjaldt spørsmålet om forskningsprosjektet omfattes av helseforskningsloven, og dermed kravet om en etisk forhåndsgodkjenning.

Det følger av helseforskningsloven at medisinsk og helsefaglige forskningsprosjekter skal ha en etisk forhåndsgodkjenning fra REK før prosjektet kan påbegynnes. Av lovens § 4 følger det at medisinsk og helsefaglig forskning er «(..) virksomhet som utføres med vitenskapelig metodikk for å skaffe til veie ny kunnskap om helse og sykdom, (..)». I NEM sin veileder «Helseforskningslovens saklige virkeområde», har NEM understreket at begrepet «helse» i § 4 kan fortolkes som et selvstendig begrep, og ikke trenger å stå i relasjon til begrepet «sykdom». Det følger av lovens forarbeid at «helse» skal tolkes vidt. Der det er tvil om prosjektet omfattes av helseforskningsloven eller ikke, kan komiteene i tillegg vurdere om prosjektet medfører en risiko for forskningsdeltakerne. Risiko vil da kunne være et moment som taler for at forskningsprosjektet skal omfattes av helseforskningsloven og kravet om etisk forhåndsgodkjenning. Fravær av risiko i et prosjekt, er ikke nok i seg selv til at prosjektet ikke omfattes av helseforskningsloven.

Noen ganger kan et prosjekt ha flere ulike forskningsformål, hvor ikke alle søker å finne ny kunnskap om helse og sykdom. I dette prosjektet mener NEM at det er en kombinasjon av å kartlegge e-sportsutøvernes helse og helsevaner, og forskning på hvordan helse og helsevaner påvirkes og endres av å drive e-sport på nasjonalt toppnivå. NEM mener prosjektet vil kunne gi ny kunnskap om helse og helseutfordringer hos e-sportsutøvere, og prosjektet faller derfor inn under lovens krav om etisk forhåndsgodkjenning. Siden de ulike delene av prosjektet henger så tett sammen må REK foreta en etisk vurdering av hele prosjektet. Da NEM mener det omsøkte prosjektet skal ha en etisk forhåndsgodkjenning fra REK, har de ikke vurdert prosjektets eventuelle risiko.

Vedtak

Klager får medhold. NEM finner at prosjektet faller innenfor helseforskningslovens virkeområde. Saken sendes tilbake til REK nord for en forskningsetisk vurdering.

Vedtaket er endelig og kan ikke påklages, jf. forskningsetikkloven § 10 (3).

Med vennlig hilsen

Kari Milch Agledahl
Overlege, dr.med.
Komiteleder NEM

Camilla Bø Iversen
Sekretariatsleder NEM

Kopi: REK og UIB